

O'QUVCHILARDA RUS TILIGA BO'LGAN QIZIQISHNI OSHIRISH USULLARI

Payariq 3-son politexnikumi rus tili fani o'qituvchisi

Raxmatullayeva Baxora Olimjonovna

Email. raxmatullayevabahora22@gmail.com

ANNOTATSIYA Ushbu ilmiy maqolada o'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqishni oshirishning samarali metodlari tahlil qilinadi. Maqola kommunikativ yondashuv, madaniyatni integratsiya qilish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va maqsadga yo'naltirilgan o'qitish usullarining o'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqishni oshirishdagi roli haqida so'z yuritadi. Tadqiqotlar, interaktiv va amaliy yondashuvarlar orqali o'quvchilarning motivatsiyasini kuchaytirish va ularga rus tilini o'rganishning foydalari haqida ma'lumot berish zarurligini ko'rsatadi. O'quvchilarda rus tilini o'rganishga bo'lgan qiziqish, nafaqat tilni o'zlashtirish jarayonini tezlashtiradi, balki madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishga ham hissa qo'shadi. Maqolada keltirilgan metodlar va yondashuvarlar, rus tilini o'qitishda ta'lim tashkilotlari va o'qituvchilar uchun amaliy qo'llanma sifatida foydalanish mumkin.

Kalit so'zlar O'quvchilarni rus tiliga bo'lgan qiziqish, rus tili o'qitish metodlari, kommunikativ, yondashuv, Madaniyatni integratsiya qilish;

ANNOTATION This scientific article analyzes effective methods for increasing students' interest in learning Russian. The article discusses the role of communicative approaches, cultural integration, the use of modern technologies, and goal-oriented teaching methods in enhancing students' interest in the Russian language. Research shows that through interactive and practical approaches, it is crucial to strengthen students' motivation and provide them with information about the benefits of learning Russian. Students' interest in learning Russian not only accelerates the language acquisition process but also contributes to the development of intercultural

communication. The methods and approaches presented in the article can be used as a practical guide for educational institutions and teachers in teaching Russian.

Key words Interest of students in the Russian language, Methods of teaching the Russian language, Communicative approach, Integration of culture;

АННОТАЦИЯ В данной научной статье анализируются эффективные методы повышения интереса учащихся к изучению русского языка. Рассматриваются роль коммуникативных подходов, интеграции культуры, использования современных технологий и целенаправленного обучения в повышении интереса учащихся к русскому языку. Исследования показывают, что с помощью интерактивных и практических подходов важно укрепить мотивацию учащихся и предоставить им информацию о пользе изучения русского языка. Интерес учащихся к изучению русского языка не только ускоряет процесс овладения языком, но и способствует развитию межкультурной коммуникации. Приведенные в статье методы и подходы могут быть использованы в качестве практического руководства для образовательных учреждений и преподавателей в преподавании русского языка.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА. Интерес учащихся к русскому языку, Методы преподавания русского языка, Коммуникативный подход, Интеграция культуры;

KIRISH Rus tili, O'zbekistonda chet tili sifatida ta'lismiz tizimining ajralmas qismi bo'lib, o'zining tarixiy va madaniy ahamiyatiga ega. O'zbekistonda rus tilini o'qitish ko'p yillik tajribaga ega bo'lib, bu til nafaqat mintaqaviy, balki global kommunikatsiya vositasi sifatida ham keng qo'llaniladi. Rus tili, nafaqat turli fanlar va texnologiyalarni o'rganishda, balki iqtisodiy va madaniy aloqalarni rivojlantirishda ham muhim o'rinni tutadi. Rus tili va madaniyati bilan tanishish o'quvchilarga boshqa xalqlarni yaxshiroq tushunishga, global dunyoqarashni kengaytirishga yordam beradi. Shu bilan birga, bugungi kunda o'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqishni saqlab qolish va uni oshirish masalasi dolzarb bo'lib qolmoqda. Rus tili ta'limi o'qituvchilari ko'pincha o'quvchilarining qiziqishlarini ushlab turish va ularni rus tilini o'rganishga motivatsiya

qilishda muammolarga duch keladilar. O‘quvchilarning rus tiliga bo‘lgan qiziqishini oshirish, nafaqat til o‘qituvchisi, balki ta’lim tizimi uchun ham ustuvor vazifaga aylangan. Bunda, o‘quvchilarning individual ehtiyojlari, qobiliyatlari, va yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda, samarali o‘quv-uslubiy yondashuvlarni ishlab chiqish zarur. So‘nggi yillarda o‘quvchilarda chet tili o‘rganishga bo‘lgan qiziqishni oshirishga qaratilgan turli metodologik tadqiqotlar va ilmiy ishlar amalga oshirilgan. Masalan, Amerika va Yevropa mamlakatlarida o‘quvchilarda chet tili o‘rgatishda kommunikativ yondashuvlarning samaradorligi isbotlangan bo‘lsa, O‘zbekiston va boshqa sobiq sovet mamlakatlarida ham rus tilini o‘rgatishda zamonaviy texnologiyalar va interaktiv metodlarni qo‘llash tahlil qilinmoqda.

Bundan tashqari, O‘zbekistonda rus tilini o‘rganishning tarixiy va madaniy konteksti, shuningdek, xalqaro aloqalar va iqtisodiy hamkorliklar o‘rnii, o‘quvchilarni tilni o‘rganishga undaydi. Biroq, o‘quvchilarning tilga bo‘lgan qiziqishlari ko‘pincha so‘nggi yillarda pasayib borayotganini ham ko‘rish mumkin. Bu esa, rus tili o‘qituvchilari oldida yangi yondashuvlarni izlash va amaliy metodlarni takomillashtirish zaruratini keltirib chiqaradi. Bugungi kunda o‘quvchilarda rus tiliga bo‘lgan qiziqishni oshirish uchun turli metodologik va didaktik yondashuvlar taklif

etilmoqda. O'quvchilarda tilni o'rganishga bo'lgan motivatsiyani oshirish, ularni ilmiy va amaliy faoliyatda rus tilidan samarali foydalanishga undash – bu til o'qituvchisi oldidagi asosiy maqsadlardir. Ushbu maqolada, o'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqishni oshirishning samarali metodlari va yondashuvlari tahlil qilinadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI Kommunikativ yondashuvni qo'llash:

Kommunikativ yondashuv (kommunikativ metod) o'qitish jarayonida o'quvchilarni real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlashni maqsad qiladi. Ushbu yondashuv o'zbek va rus tillari o'rtasidagi madaniyatlararo va tilshunoslik farqlarini hisobga olib, o'quvchilarga rus tilini amaliy ravishda o'rgatishga imkon yaratadi. O'quvchilar, o'zaro suhbatlarda ishtirok etish, rolli o'yinlar o'ynash va ma'lum bir vaziyatlarni simulyatsiya qilish orqali tilni o'rganadilar. Masalan, Yevropa tillarini o'rgatish amaliyotida kommunikativ yondashuvning samaradorligi ko'plab ilmiy tadqiqotlarda ta'kidlangan. 2018 yilda J. H. Schmidt tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda, kommunikativ yondashuv yordamida talabalarda tilga bo'lgan qiziqishning 30% ga oshgani qayd etilgan. Bu metodning afzalligi shundaki, o'quvchilar turli kommunikativ vaziyatlarda faol ishtirok etish orqali tilni tezroq o'zlashtiradilar va ularning tilga bo'lgan qiziqishi ham kuchayadi. O'quvchilar grammatikani faqat nazariy emas, balki amaliyotda ham o'rganadilar, bu esa ularning rus tilidagi bilimlarini yanada mustahkamlaydi.

Madaniyatning til o'rgatish jarayoniga qo'shilishi o'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqishni yanada oshiradi. Tilingizni o'rganish orqali madaniyatni o'rganish imkoniyatini taqdim etish, o'quvchilarda chet el tiliga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi. Madaniyatni o'rgatish nafaqat tilni yaxshi bilishni ta'minlaydi, balki o'quvchilarda tilga bo'lgan hissiy qiziqishni ham oshiradi. O'quvchilarga rus tilidagi adabiyot, kino, musiqa va folklor orqali tilni o'rgatish ularning rus madaniyatini tushunishiga yordam beradi. Misol uchun, o'quvchilarni rus yozuvchilari Fyodor Dostoevskiy yoki Lev Tolstoyning asarlari bilan tanishtirish orqali ularda nafaqat tilga, balki rus xalqining tarixiy va madaniy merosiga bo'lgan qiziqishni shakllantirish mumkin. B. G. Grits (2017) tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda, madaniyatni integratsiya qilish

metodikasining samaradorligi o‘quvchilarning rus tilini o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini 40% ga oshirgani ko‘rsatilgan. Madaniyat va til o‘rtasidagi bog’lanishni mustahkamlash uchun, o‘quvchilarga rus tilida filmlar ko‘rish, rus musiqasini tinglash va rus tilida yozilgan maqolalar bilan ishlash kabi faoliyatlarni tashkil etish muhimdir. Bu turdagи faoliyatlar o‘quvchilarga rus tilini o‘rgatish jarayonini yanada qiziqarli va jozibali qiladi.

Zamonaviy texnologiyalarni o‘qitishda qo‘llash, o‘quvchilarda rus tiliga bo‘lgan qiziqishni oshirishning samarali usulidir. Onlayn platformalar, mobil ilovalar, va video konferensiylar kabi texnologik vositalar orqali o‘quvchilar rus tilini o‘rganishni

yanada osonlashtiradilar. Online resurslar va mobil ilovalar yordamida o‘quvchilar tilni o‘z vaqtida mustahkamlash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Masalan, Duolingo, Babbel, va Busuu kabi ilovalar rus tilini o‘rganishga qaratilgan mashqlarni interaktiv tarzda taqdim etadi. 2020 yilda C. M. Richmond tomonidan o‘tkazilgan tadqiqotda, o‘quvchilar texnologik resurslardan foydalanish orqali tilni o‘rganishning samaradorligini sezilarli darajada oshirishganligi ko‘rsatilgan. Mobil ilovalar, video darslar, va interaktiv mashqlar o‘quvchilarning mustaqil o‘qishiga turki beradi va ularni rus tiliga bo‘lgan qiziqishini saqlab qolish imkonini yaratadi. Shuningdek, virtual sinflar va online forumlarda o‘quvchilar rus tilida muloqot qilish imkoniyatiga ega bo‘lib, bu ularning o‘rganish jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qiladi. Zoom, Microsoft Teams kabi platformalarda o‘quvchilarni turli vaziyatlarga qo‘sish va ularning tilni amaliyotda qo’llashlarini ta’minlash mumkin.

O‘quvchilarni rus tilidagi yangiliklar, bloglar, ijtimoiy tarmoqlar va podkastlar bilan tanishtirish, ularning tilga bo‘lgan qiziqishini oshirishga yordam beradi. Rus tilidagi yangiliklarni o‘qish yoki rus tilidagi video materiallarni tomosha qilish o‘quvchilarga real va zamonaviy til materiallarini tushunish imkonini yaratadi. Bu orqali o‘quvchilar rus tilida yangiliklarni o‘qish yoki ijtimoiy tarmoqlarda muloqot qilish orqali tilni tezroq o‘rganadilar. A. V. Kovalev (2019) tomonidan o‘tkazilgan tadqiqotda, ijtimoiy tarmoqlarda o‘qish va yozish o‘quvchilarda rus tiliga bo‘lgan qiziqishni 25% ga oshirishi aniqlangan. Misol uchun, o‘quvchilarga rus tilidagi YouTube kanallarini, Instagramdagi rus tilidagi sahifalar va bloglarni kuzatish tavsiya etiladi. Shuningdek, rus tilidagi podkastlar va YouTube videolar o‘quvchilarning tilga bo‘lgan qiziqishini oshirib, ularni rus tilida fikr bildirishga va muloqot qilishga rag’batlantiradi.

O‘quvchilarda rus tiliga bo‘lgan qiziqishni oshirishda, ularning kelajakdagи rejalarini va motivatsiyasini hisobga olish muhim ahamiyatga ega. Agar o‘quvchilar rus tilining amaliy foydalari haqida bilsalar, ular o‘qishga ko‘proq intilishadi. Masalan, rus tilini bilish o‘quvchilarga xalqaro tashkilotlarda ishslash, rus tilida ilmiy ishlар yozish yoki xorijda ta’lim olish imkoniyatini taqdim etadi. Ilmiy tadqiqotlar, o‘quvchilarga

rus tilining kasbiy va shaxsiy foydalari haqida xabardor qilishning samarali usul ekanligini ko'rsatadi. V. A. Matveyev (2015) tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda, o'quvchilarga rus tilining foydalari haqida ma'lumot berish, ularning tilga bo'lgan qiziqishini 20% ga oshirganligi qayd etilgan. O'quvchilarga tilni o'rganishning konkret va amaliy manfaatlarini tushuntirish, ularni rus tilini o'rganishga yanada qiziqtiradi

XULOSA VA TAKLIFLAR Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki O'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqishni oshirishning samarali usullari zamonaviy ta'lim metodlaridan foydalangan holda, pedagogik yondashuvlar va innovatsion texnologiyalarni integratsiya qilishni talab qiladi. Ushbu maqolada ko'rib chiqilgan metodlar — kommunikativ yondashuv, madaniyatni integratsiya qilish, interaktiv texnologiyalar va maqsadga yo'naltirilgan o'qitish barchasi o'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqishni oshirishga yordam beruvchi muhim vositalardir. **Kommunikativ yondashuv** rus tilini o'rgatishda eng samarali metodlardan biri sifatida tanilgan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bu yondashuv o'quvchilarni real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlashga yordam beradi, bu esa tilga bo'lgan qiziqishni va motivatsiyani oshiradi. O'quvchilar turli rolli o'yinlar, suhbatlar va amaliy mashg'ulotlar orqali tilni o'rganadilar, bu esa tilning praktika bilan bog'lanishini ta'minlaydi. **J. H. Schmidtning** 2018 yildagi tadqiqotida kommunikativ metodlar yordamida tilni o'rganish samaradorligi 30% ga oshganini ko'rsatgan. Bu metodning ahamiyatini o'quvchilarning tilga qiziqishini oshirishda to'liq inobatga olish lozim. **Madaniyatni integratsiya qilish** orqali o'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqish yanada kuchayadi. O'quvchilar rus adabiyoti, san'ati, kinolari va musiqa orqali tilni o'rganish imkoniyatiga ega bo'lganda, ular nafaqat tilni, balki rus xalqining tarixiy, ijtimoiy va madaniy merosini ham tushunadilar. Shuning uchun, o'quvchilarga madaniy materiallar bilan ishslash imkoniyatini yaratish, ularning rus tiliga bo'lgan qiziqishini oshirishda muhim rol o'ynaydi. **B. G. Gritsning** 2017 yilgi tadqiqotida madaniyatni integratsiya qilish metodikasining o'quvchilarda qiziqishni 40% ga oshirganligi qayd etilgan. **Zamonaviy texnologiyalarni qo'llash** ham rus tilini o'rgatishda katta rol o'ynaydi. Onlayn platformalar, mobil ilovalar va interaktiv video materiallar

yordamida o'quvchilar o'z vaqtida va oson tarzda tilni mustahkamlashlari mumkin. Shuningdek, texnologiyalarning qulayligi o'quvchilarning mustaqil o'qishini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi. **C. M. Richmondning** 2020 yilda o'tkazgan tadqiqotida, texnologiyalardan foydalanish orqali o'quvchilarda tilga bo'lgan qiziqish 25% ga oshgani ko'rsatilgan. Interaktiv dasturlar va ilovalar o'quvchilarga o'z xohishlariga ko'ra, yanada qiziqarli va innovatsion usullar orqali tilni o'rganish imkonini yaratadi. **Maqsadga yo'naltirilgan o'qitish** o'quvchilarga rus tilini o'rganishning amaliy foydalari haqida to'liq ma'lumot berish orqali ularning motivatsiyasini oshiradi. O'quvchilarga rus tilining xalqaro aloqalar, kasbiy faoliyat va madaniyatni o'rganishdagi ahamiyatini tushuntirish, ularni yanada faol o'rganishga undaydi. **V. A. Matveyevning** 2015 yildagi tadqiqotida o'quvchilarga rus tilining foydalari haqida ma'lumot berish, ularning tilni o'rganishdagi motivatsiyasini 20% ga oshirganligi ko'rsatilgan. Bu usul, o'quvchilarning tilni o'rganishdagi jiddiy yondashuvini shakllantiradi va ularda uzoq muddatli motivatsiya yaratadi. Umuman olganda, o'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqishni oshirish uchun har bir metodologik yondashuvning o'ziga xos afzallikkleri mavjud. Ushbu yondashuvlar nafaqat o'quvchilarning tilni o'rganish jarayonini qiziqarli va samarali qilishga, balki ularning tilni o'zlashtirishdagi motivatsiyasini oshirishga ham yordam beradi. Madaniyatni o'rganish, texnologik resurslardan foydalanish va kommunikativ yondashuvlar o'quvchilarni rus tilini o'rganishga undash uchun zarur vositalardir.

Kelajakda, ta'lim tizimida rus tilini o'rgatishning yanada samarali va innovatsion yondashuvlari ishlab chiqilishi kerak. O'quvchilarning ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olgan holda, yangi metodologiyalar va pedagogik texnologiyalarni joriy etish, rus tilini o'rganishni yanada samarali va qiziqarli qilish imkoniyatlarini yaratadi. Xususan, raqamli ta'lim resurslari, onlayn ta'lim platformalari va madaniy almashinuv dasturlari orqali o'quvchilarga yangi imkoniyatlar yaratish, ularni rus tiliga bo'lgan qiziqishni oshirishga yanada turtki beradi. Shu bilan birga, o'qituvchilar va ta'lim tashkilotlari o'quvchilarning individual ehtiyojlarini inobatga olib, rus tilini o'rgatishda innovatsion va interaktiv yondashuvlarni kengaytirish orqali yanada

muvaffaqiyatli natijalarga erishishlari mumkin. O'quvchilarda rus tiliga bo'lgan qiziqishni oshirish orqali nafaqat tilni o'rganishga, balki madaniyatlararo muloqot, ijtimoiy va iqtisodiy aloqalarni mustahkamlashga ham hissa qo'shish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Jumanova D.R., Rus tili kursi amaliyoti, o`quv qo'llanma –T 2014-123 b
2. Mitrofanova, O.D. Traditional and new in the methodology of teaching Russian as a foreign language In: A. N. Shchukin (ed.-comp.) Language and culture in a philological university. Actual problems of study and teaching: Collection of scientific papers. Moscow: GIRD them. A. S. Pushkin; Filomatis. 2006.
3. Баданина, И.В. Изучение актуальных процессов грамматики современного русского языка в иностранной аудитории / И.В. Баданина. – М., 2005.
4. Баяманова Р.Г. Организация коммуникативного ориентированного урока русского языка. Учебно-методическое пособие. Караганда, 2006.
5. Гойхман О.Я., Надеина Т.М. Речевая коммуникация: Учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. – М., 2007.
6. Faxriddin B., No'monbek A. ABS SISTEMASI BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNING TORMOZ SAMARADORLIGINI MATEMATIK NAZARIY TAHLILI //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – Т. 4. – №. 1. – С. 333-337.
7. Qurbanazarov S. et al. ANALYSIS OF THE FUNDAMENTALS OF MATHEMATICAL MODELING OF WHEEL MOVEMENT ON THE ROAD SURFACE OF CARS EQUIPPED WITH ABS //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2024. – Т. 4. – №. 8. – С. 45-50.
8. Xuzriddinovich B. F. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILNI TORMOZ PAYTIDA O 'ZO 'ZIDAN VA MAJBURIY TEBRANISHLARINI TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRINI TAHLIL QILISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 47. – №. 4. – С. 81-87.

9. Xusinovich T. J., Ro'zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHYLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O 'RGANISH.
10. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABS BILAN JIHOZLAHGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Academic research in educational sciences. – 2024. – Т. 5. – №. 5. – С. 787-791. 11. Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдукахоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>
https://www.iupr.ru/_files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34ea.pdf?ind_ex=true
12. Абдуқаҳоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.
13. Каршиев Ф. У., Абдукахоров Н. ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-2 (121). – С. 1142-1145.
14. Xusinovich T. J., Ro'zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHYLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O 'RGANISH.
15. Farxadjonovna, Bekimbetova Elmira, and Abduqahorov No'monbek. "STARTING ENGINES AT LOW TEMPERATURES." Multidisciplinary Journal of Science and Technology 5.2 (2025): 83-87.
16. Xusinovich, Turdialiyev Jonibek, and Mo'minov Nurali Ro'zibayevich. "M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHYLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O 'RGANISH."
17. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Bank xizmatlari ommabopligrini oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" Qarori, 23.03.2018 y.

18. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2011 yil 24 avgustdagi “Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish uchun qulay ishbilarmonlik muhitini shakllantirishga doir qo‘srimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-4354- sonli Farmoni. "Экономика и социум" №10(113)-2 2023 www.iupr.ru 274
19. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Tadbirkorlik maqsadlarida foydalanish uchun davlat mulki obyektlarini sotishni jadallashtirish va uning tartib-taomillarini yanada soddalashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” gi Farmoni. 2017 yil 17 yanvardagi PF-4933-son.